

Elinvoimaohjelma

2023-2026

Elinvoimaohjelmalla edistetään kaupunkistrategian toteuttamista

- Naantalin kaupunginvaltuusto hyväksyi elokuussa kaupunkistrategian 2026. Elinvoimaohjelman tarkoituksena on olla kaupunkistrategian toteuttamista edistävä käytännönläheinen suunnitelma, jolla konkretisoidaan kärkihankkeiden sisältöä elinkeinopolitiikan, saariston ja matkailun kehittämisen näkökulmista.
- Elinvoimaohjelman painopisteinä ovat toimenpiteet, joihin kaupunki voi vaikuttaa joko omilla toimenpiteillään tai rakentamalla yhteistyötä edunvalvontaorganisaatioiden ja paikallisten yritysten, yhdistysten ja muiden kansalaisyhteiskunnan toimijoiden kanssa. Ohjelman tavoitteena on vahvistaa hyvinvointia sekä hyviä elämisen ja toimeentulon mahdollisuuksia kaikissa Naantalin osissa.
- Elinvoimaohjelma otetaan huomioon valmisteltaessa seuraavien talousarvioiden kaupunkitason ja tulosalueiden strategisia toimenpiteitä ja määrärahavaroja.
- Elinvoimaohjelman toteutumista seurataan vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä.

VISIO 2030

Naantali – onnellisen elämän saaristokaupunki

Aurinkoinen Naantali on vastuullisesti kehittyvä, uudistuva ja perheystävällinen. Asukkaiden hyvinvointi sekä yrittäjyys ovat meille tärkeitä.

Elinvoimaohjelma ja strategian päämäärät

Vahvan talouden Naantali: Naantali houkuttelee yrityksiä ja matkailijoita; veto- ja pitovoima, työpaikkaomavaraisuus, yrittäjämysteisyys ja joustavat palvelut, houkuttelevat asumisympäristöt ja monipuoliset asumismuodot, yritysten toimintaedellytysten edistäminen, kestävä kaupunkikehitys ja hyvinvointi

Tyytyväiset ja hyvinvoivat kuntalaiset ja yritykset: yrittäjystävällisyys, yrittämisen ja sijoittumisen edellytysten edistäminen, yhteisöllisyys ja osallisuus vahvistuvat (yhteistyö yhdistykset, omaehtoisen toiminnan edistäminen), osallistaminen

Kestävä elämäntapa: uudet avaukset kiertotaloudessa ja energiasektorilla, imago vastuullisena toimijana, sosiaalinen kestävyys: työllisyyspalvelut (saaristomeren suojele ympäristöohjelmassa)

STRATEGISET PAINOPISTEET

Maltillinen
kasvu

Elinkeinot

Sujuvat
palvelut

Perhe-
ystävällisyys

Hyvinvointi ja
terveys

Saaristo-
kaupunki

NAANTALI 2026

- Naantali on elinvoimainen kaupunki.
- Eri kaupunginosia on kehitetty kasvumahdollisuudet ja palveluverkko huomioiden.
- Monipaikkainen työ on lisännyt kaupungin vetovoimaa ja tuonut Naantaliin vireyttä ja ostovoimaa.

- Uusille työpaikka-alueille on sijoittunut energia-, bio-, cleantech- ja kiertotalousalan yrityksiä.
- Työpaikkaomavaraisuus on parantunut.
- Reagointi yrittäjien tarpeisiin on entistä nopeampaa.
- Työllisyyspalveluihin rakentuu selkeä malli.

- Naantalissa on otettu käyttöön kestävä palvelutuotannon monituottajuusmalli.

- Opetuksen ja varhaiskasvatuksen tilat ja resursointi vastaavat asiakkaiden tarpeisiin.
- Opetuksen ja varhaiskasvatuksen vetovoima on lisääntynyt.

- Naantalissa on luotu pohja elinikäiselle liikunnan ja kulttuurin harrastamiselle.
- Panostukset kulttuuriin ja vapaa-aikaan ovat parantaneet naantalilaisten hyvinvointia.

- Naantalissa on elinvoimaista saaristoasumista ja vetovoimaista saaristomatkailua.

Naantalın elinvoimaohjelman toimenpiteet

Painopiste	Toimenpide	Kuvaus	Toimijat ja vastuutaho
Aktiivinen edunvalvonta ja yhteistyö	Raideliikenneyhteyksien ja -ratkaisujen edistäminen lähi- ja kaukoliikenteessä.	Ratapihan suunnitelmat ja kaavoitus etenevät ratasuunnittelun aikataulussa.	Kaupunginjohtaja, tekninen johtaja, yhdyskuntatekniikan päällikkö
Aktiivinen edunvalvonta ja yhteistyö	Edunvalvonta E18 Turun kehätien perusparantamisen Nopeuttamiseksi.	Tiesuunnitelman valmistuminen Traficomien hyväksymismenettelyyn 2023. E18 Raisio-Naantali tiesuunnitelma lainvoimaiseksi 2025, rakentaminen TenT-ydinverkkokäytäväasetuksen tavoitteiden mukaisesti.	Kaupunginjohtaja, tekninen johtaja, yhdyskuntatekniikan päällikkö
Aktiivinen edunvalvonta ja yhteistyö	Edunvalvonta ja yhteistyö mm. hyvinvointipalveluiden osalta on aktiivista. Naantalın asema saaristoisena kuntana säilyy.	Kaupunki toimii hyvinvoinnin mahdollistajana niin fyysisissä kuin digitaalisissa ympäristöissä ja muilla alustoilla. Toimimme hyvinvointialueen kanssa tasavertaisena kehittäjänä tarjoamalla tietoa ja osaamista menestymisen mahdollistamiseksi. Vaikutetaan saaristoisien kunnan kriteerien määrittelyyn tulevassa saaristolaisissa (saaristoindeksi) ja saariston sote-palveluihin saaristokuntien tehokkaalla yhteistyöllä ja edunvalvonnalla.	Kaupunginjohtaja, viestintä- ja kehittämispäällikkö, toimialajohtajat

Naantalin elinvoimaohjelman toimenpiteet

Painopiste	Toimenpide	Kuvaus	Toimijat ja vastuutaho
Maltillinen kasvu	Kaupungin asumismahdollisuuksien kehittäminen.	Kehitetään monimuotoisia asumismahdollisuuksia koko kaupungin alueella. Tehostetaan saariston tonttien markkinointia ja lisätään tonttien houkuttelevuutta.	Kaupunginarkkitehti, maankäyttöpäällikkö, viestintä
Maltillinen kasvu	Etätyön ja monipaikkaisen työn edistäminen.	Tuetaan etätyön mahdollisuuksia mm. yhteistyötiloilla ja selvitetään olemassa olevien tilojen hyödyntämistä. Kerätään kokemuksia kaupungintalon etätyökokeilusta ja mahdollistetaan kokeilun jatkuminen tarvittaessa.	Kiinteistöpäällikkö, viestintä- ja kehittämispäällikkö, elinkeinopäällikkö
Maltillinen kasvu	Rengasteiden kehittäminen.	Selvitetään saariston mikrorengastien mahdollisuutta yhteistyössä Fölin kanssa (Ruissalo, Naantali) Kehitetään pienen rengastien kevyen liikenteen väyliä sekä rengasteiden opasteita. Yhteysalusliikenteen aikataulujen sovittamista paikalliseen tarpeeseen ja joukkoliikenteen jatkovuoroihin edistetään hyvällä yhteistyöllä eri toimijoiden välillä.	Yhdyskuntatekniikan päällikkö, Visit Naantali, viestintä- ja kehittämispäällikkö
Maltillinen kasvu	Saariston saavutettavuuden edistäminen.	Pyritään lisäämään nopeita vuoroja Naantalista Turkuun. Tehostetaan julkisten kutsupohjaisten kuljetuspalvelujen markkinointia ja edistetään kimpapytejä.	Yhdyskuntatekniikan päällikkö, viestintä

Naantalin elinvoimaohjelman toimenpiteet

Painopiste	Toimenpide	Kuvaus	Toimijat ja vastuutaho
Elinkeinot	Tuetaan bio-, energia-, cleantech- ja kiertotalous-klusterin syntymistä alueellisessa yhteistyössä ja toteutetaan alan työpaikkojen syntymistä tukevaa maahankintaa ja investointeja.	Luodaan energia-, bio-, cleantech- ja kiertotalousalan työpaikka-alueita ja markkinoidaan niitä tehokkaasti. Korostetaan markkinoinnissa sataman ja syväväylän tarjoamia mahdollisuuksia.	Elinkeinopäällikkö, maankäyttöpäällikkö, kaupunginarkkitehti
Elinkeinot	Kasvatetaan työpaikkaomavaraisuutta ja turvataan raskaan teollisuuden toimintaedellytykset.	Tehdään yhteistyötä työpaikkaomavaraisuuden kasvattamiseksi järjestöjen, yritysten, hyvinvointialueen ja viranomaisten kanssa. Varataan yritystoiminnalle alueita hyvien liikenneyhteyksien varrelta.	Elinkeinopäällikkö, työllisyyspäällikkö, kaupunginarkkitehti
Elinkeinot	Kaupungin reagointi yrittäjien tarpeisiin on entistä nopeampaa.	Kontaktit kaiken kokoisiin yrityksiin ovat vahvat. Organisaatiouudistuksessa turvataan riittävät resurssit yrittäjien tarvitsemiin palveluihin.	Kaupunginjohtaja, toimialajohtajat, elinkeinopäällikkö
Elinkeinot	Tuetaan yritysten välistä yhteistyötä sekä yritysten ja oppilaitosten yhteistyötä.	Tarjotaan verkostoitumismahdollisuuksia yrittäjille ja tehdään konkreettista elinkeinoyhteistyötä oppilaitosten ja yrittäjien kanssa.	Elinkeinopäällikkö, työllisyyspäällikkö

Naantalin elinvoimaohjelman toimenpiteet

Painopiste	Toimenpide	Kuvaus	Toimijat ja vastuutaho
Elinkeinot	Saaristoyrittäjyyden näkyvyyden kasvattaminen ja saariston yritystonttien markkinointi.	Tuetaan yritysten yhteismarkkinointia ja huomioidaan pysyvien asukkaiden ohella myös vapaa-ajan asukkaat.	Elinkeinopäällikkö, viestintä
Elinkeinot	Kalastuselinkeinon toimintaedellytysten kehittäminen yhteistyössä alan toimijoiden kanssa.	Selvitetään yhteistyön muodot ja toimintatapa.	Viestintä- ja kehittämispäällikkö
Elinkeinot	Uusien matkailuyrittäjien ja -investointien houkuttelevuus.	Edistetään uusien matkailukohteiden syntymistä maankäyttöön, kaavoitukseen ja toimitiloihin liittyvillä ratkaisulla sekä poistamalla esteitä uusien matkailukohteitten käynnistymiseltä.	Elinkeinopäällikkö, maankäyttöpäällikkö, kaupunginarkkitehti, Visit Naantali
Elinkeinot	Yritysalueiden saavutettavuuden parantaminen.	Selvitetään joukkoliikenteen mahdollisuuksia yritysalueilla.	Yhdyskuntatekniikan päällikkö, elinkeinopäällikkö
Elinkeinot	Keskustayrittäjien toimintaedellytysten ja yhteistyön tukeminen. Huolehtiminen riittävästä toimitilatarjonnasta keskusta-alueella.	Kehitetään keskustan vetovoimaisuutta ja elinvoimaa maankäytön ratkaisulla sekä toiminnallisuutta parantavilla toimenpiteillä.	Elinkeinopäällikkö, kaupunginarkkitehti, kiinteistöpäällikkö, Visit Naantali

Naantalin elinvoimaohjelman toimenpiteet

Painopiste	Toimenpide	Kuvaus	Toimijat ja vastuutaho
Sujuvat palvelut	Palvelutuotannon monituottajuusmallin kehittäminen.	Otetaan käyttöön monituottajuusmalli sekä joustavat toimintamallit saariston palveluissa.	Hankintapäällikkö, toimialajohtajat
Sujuvat palvelut	Kaupungin hankinnoista tiedottaminen.	Järjestetään markkinavuoropuheluita, viestitään onnistuneista hankinnoista, otetaan käyttöön hankintakalenteri.	Hankintapäällikkö
Sujuvat palvelut	Asukkaiden osallistaminen.	Vaikuttamistoimielimille laaditaan toimintasäännöt. Vaikuttamistoimielimiä kuullaan ja osallistetaan riittävän aikaisessa vaiheessa kaupungin erilaisten hankkeiden suunnittelun ja toteutuksen yhteydessä. Asukasbudjetoinnin kokeileminen.	Sivistyspalvelut, toimialat Talousjohtaja

Naantalin elinvoimaohjelman toimenpiteet

Painopiste	Toimenpide	Kuvaus	Toimijat ja vastuutaho
Perheystävällisyys	Yrittäjyyskasvatuksen vahvistaminen.	Luodaan yrittäjyyskasvatukseen pysyvä toimintamalli.	Sivistyspalvelut
Perheystävällisyys	Elinvoiman vahvistaminen hyvillä ja monipuolisilla sivistyspalveluilla.	<p>Kaupunki tarjoaa tasokkaat varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja lukion palvelut sekä monipuoliset vapaa-ajan toimintamahdollisuudet.</p> <p>Kaupunki toimii osaamisen ja kehittämisen veturina tehden monialaista yhteistyötä muiden sivistys-, kulttuuri, liikunta- ja nuorisopalvelujen tuottajien kanssa.</p>	Sivistyspalvelut

Naantalin elinvoimaohjelman toimenpiteet

Painopiste	Toimenpide	Kuvaus	Toimijat ja vastuutaho
Hyvinvointi ja terveys	<p>Hyvinvoiva Naantali.</p> <p>Saaristo on elävä ja yhteisöllinen.</p> <p>Kaupunki turvaa asukkailleen terveellisen ja turvallisen, toimivan ja viihtyisän elinympäristön.</p>	<p>Kehitämme kuntalaisten hyvinvointia monipuolisilla kulttuurin ja vapaa-ajan palveluilla. Tehostamme tilojen käyttöä ja selvitämme tilojen riittävyyden: kirjastot, museo, harrastustilat, monitoimihalli, seurojen ja yhdistysten tilat.</p> <p>Tuetaan saariston kehittämisverkoston ja –foorumien toimintaa sekä tapahtumia. Vahvistetaan lasten ja nuorten saaristoidentiteettiä sekä ylläpidetään lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksia.</p> <p>Puhdas vesi, toimiva jätehuolto sekä katujen ja yleisten alueiden kunnossapito. Kaupunki toimii aktiivisesti ilmastonmuutoksen estämiseksi ja Saaristomeren tilan parantamiseksi.</p>	<p>Viestintä- ja kehittämispäällikkö, kiinteistöpäällikkö, hyvinvointipalveluista vastaava, kulttuuri- ja viestintäsuunnittelija</p> <p>Tekniset palvelut, ympäristötoimi</p>

Naantalin elinvoimaohjelman toimenpiteet

Painopiste	Toimenpide	Kuvaus	Toimijat ja vastuutaho
Saaristokaupunki	Naantalissa on vetovoimaista saaristomatkailua.	Tehdään yhteistyötä Visit Turku Archipelagon kanssa ja osallistutaan uuden organisaation toiminnan kehittämiseen. Laaditaan Visit Naantalille uusi strategia. Finnlinesin uusien laivojen hyödyntäminen matkailumarkkinoinnissa.	Visit Naantali
Saaristokaupunki	Kehitetään ja brändätään Naantalia hyvinvoinnin matkailukohteena.	Luodaan uusia elämystuotteita (mm. luontomatkailun mahdollisuuksien hyödyntäminen). Kehitetään rantaraittia.	Visit Naantali, viestintä, yhdyskuntatekniikan päällikkö
Saaristokaupunki	Tuetaan tapahtumien järjestämistä	Syvennetään tapahtumien yhteydessä tehtävää yhteistyötä ja tuetaan uusien tapahtumien järjestämistä eri paikoissa sekä taloudellisesti	Visit Naantali, viestintä, kulttuuri- ja viestintäsuunnittelija
Saaristokaupunki	Saaristo on elävä ja yhteisöllinen	Tuetaan aktiivisia yhdistyksiä ja paikkaperusteista kehittämistä sekä kylien kehittämistä	Toimialat

Naantalin elinvoimalupaus

Naantalin kaupunki sekä Naantalin ja Rymättylän yrittäjät ovat solmineet elinvoimalupauksen vuosille 2023-2026. Tällä lupauksella sitoudumme yhdessä edistämään kaupungin yrittäjyystävällistä ilmapiiriä sekä vahvistamaan elinvoimaisuutta. Yhdessä voimme huolehtia siitä, että kaupunkimme veto- ja pitovoima vahvistuvat.

Yhdessä olemme sopineet, että panostamme alla mainittujen painopistealueiden edistämiseen. Yhteisillä tavoitteilla ja aktiivisella seurannalla haluamme konkreettisesti parantaa yritysten toimintaedellytyksiä, mikä vahvistaa kaupungin elinvoimaisuutta. Painopistealueiden toteutumista seurataan vuosittain kaupungin edustajien ja yrittäjyhdistysten tapaamisissa.

Yhteiset painopistealueet

- Sitoudumme käymään aktiivista vuoropuhelua yritys kentän kanssa.
- Kehitämme lupa- ja kaavoitusprosessien sujuvuutta ja huomioimme kaavahankkeiden valmistelussa yritysten näkemykset ja ajatukset.
- Toteutamme yrittäjäm ynteisiä hankintoja kartoittamalla säännöllisesti markkinoita ja järjestämällä markkinavuoropuheluita. Pyrimme jakamaan mahdollisuuksien mukaan hankintoja sellaisiin kokonaisuuksiin, mikä mahdollistaa mikro- ja pk-yritysten osallistumisen kilpailutuksiin.
- Huomioimme päätöksenteossa vaikutukset yritysten toimintaympäristöön ja -edellytyksiin.
- Kannustamme yrittäjyyteen ja hyödynnämme Varsinais-Suomen Yrittäjien Maakuntaennustetta, Suomen Yrittäjien Kuntabarometriä sekä muita yritysten toimintaympäristöä ja -edellytyksiä, yritysilmapiiriä sekä yritysten ja kunnan välistä yhteistyötä mittaavia tutkimuksia ja selvityksiä toimintamme kehittämisessä.

Elinvoimalupaus on hyväksytty Naantalin kaupungin sekä Naantalin Yrittäjät ry:n ja Rymättylän Yrittäjät ry:n puolesta 29.3.2023

Laura Leppänen
kaupunginjohtaja

Annika Virtanen
puheenjohtaja
Naantalin Yrittäjät ry

Lassi Lähteenmäki
puheenjohtaja
Rymättylän Yrittäjät ry